

Van Türkiye Kalkınma Vakfı Projeler Müdürlüğü'nün Yörede Yaptığı El Sanatları Faaliyetleri

Yrd. Doç. Dr. Recai Karahan*

Türkiye Kalkınma Vakfı 1965 yılında Tarsus'un dağlık kesimlerindeki köylülerin kalkınmalarına destek vermek amacıyla bir grup gönüllü tarafından kurulmuştur. 13 Ocak 1969'da 903 sayılı kanun ile kamu yararına çalışır hale getirilerek resmi bir hüviyet kazanmıştır.

Genel merkezi Ankara'da olan TKV'nın Van Bölge Müdürlüğü 1976-1982 yıllarında, Van yöresinde meydana gelen depremde Erciş, Muradiye, Çaldıran bölgesinde deprem rehabilitasyon merkezi olarak faaliyet göstermiştir.

1982 yılında bölgenin kırsal alanlarında kalkınma amaçlı olmak üzere Gürpınar ilçesine bağlı 16 köyde çalışmalarına başlamıştır.

Vakfın bölgedeki amaçları arasında gelir düzeyi düşük olan ailelerin kendi ayakları üzerinde durarak istihdam edilmesi, kadınların statüsünün yükseltilmesi, sürdürülebilir kalkınma meydana getirmek gibi faaliyetler yer almaktadır.

TKV Van Projeler Müdürlüğü bu amaçlara yönelik olarak ağaçlandırma, çevre koruma, hayvancılık, hububat tarımı, meyvecilik, el sanatları gibi alanlarda çalışmalarını sürdürmektedir. Vakfın amaçları arasında bizi daha fazla ilgilendiren alan el sanatlarının geliştirilmesidir.

Değişik nedenlerle kırsal kesimden kente göçün yoğun olduğu yörede Van da bu olumsuz faktörlerden etkilenmektedir.

Kırdan göç ederek şehir varoşlarına yerleşen ve şehir hayatına uyum sağlayamayan ailelerin gelirlerinin yükseltilmesi, bu aileler ve kırsal kesimde yaşayan kadınların el becerilerinin geliştirilmesi, kadın statüsünün iyileştirilmesi, aile içi faaliyetlerin aktifleştirilmesi ve kadının sosyo-kültürel yapılarının güçlendirilmesi için kadınların üretebilecekleri "El Sanatlarının Geliştirilmesi" başlığı altında aile tipi kilim eğitimi ve üretimi çalışmaları yürütülmektedir.

Tüm üretim araç ve girdiler TKV tarafından karşılanmakta ve hedef gruptaki kadınlara üretimleri karşılığında sürekli bir ücret ödenmektedir.

Kilim üretimi Van-Hakkâri kilim örnekleri ekseninde gerçekleştirilmektedir.

Kilimlerin dışında düz dokuma tekniğine sadık kalınmak üzere zaman zaman çoban çantası, minder, sehpalık ve yastık üretimleri yapılmaktadır. Ayrıca belli dönemlerde çorap, yün eldiven, kuşak üretimleri de disipline edilmeye çalışılmaktadır.

Dokumalarda tamamen otantik özelliklere bağlı kalınmaktadır. Bu dokumalarda hissedilen en büyük eksiklik ise doğal boyalar ve elde eğirilen ipliklerin kullanılmamasıdır.

Yılda 218 adet dokuma tezgahında üretilen yaklaşık 6000 m² civarındaki kilim ve diğer el sanatı ürünleri Sümerhalı'ya ihracata yönelik çalışan firmalara ya da perakende olarak satılmak suretiyle pazarlanmaktadır. Yapılan dokumaların pazarlanması neticesinde üreticinin eline aylık 3.500.000 ile 6.000.000 TL. geçmektedir.

Vakfın gözetiminde dokutturulan kilimler yöreye has olan 46 kilim kompozisyonu içinden seçilen 26 ayrı kompozisyonlu kilimden oluşmaktadır.

Bize bu bilgileri veren Van Türkiye Kalkınma Vakfı Projeler Müdürü Sayın Malik Baransel'e ve vakıf personeline çalışmalarında başarılar diliyoruz.

* 100. Yıl Üniversitesi, Arkeoloji-Sanat Tarihi Bölümü Öğretim Üyesi.

Hand Crafts Activities of Directorate of Projects of Van Turkey Development Foundation in the Region

Assis. Prof. Recai Karahan*

The Turkey Development Foundation (TKV) was established in 1965 by volunteers to contribute to the development of villages in the hilly areas of Tarsus. On January 13, 1969, the Foundation gained a legal identity through the law numbered 903 concerning public benefits.

The Van Regional Directorate of TKV, whose head office is in Ankara set up an earthquake rehabilitation centre in the regions of Erciş, Muradiye, Çaldıran where there had been earthquakes from 1976 to 1982. In 1982 development of 16 villages in Gürpınar district began.

The aim is to help low income families by giving them employment and providing sustainable development.

TKV Van Directorate of Projects continues its activities in the fields of planting trees, environmental prevention, stock-breeding, cereal farming and hand-crafts. The most relevant to our subject is hand crafts.

Van has experienced migration from rural areas and this has had a negative effect.

Training and producing kilims has continued under the title of "Development of Hand Crafts". The most important goals are to improve the incomes of families who come from rural areas to shanty towns and cannot adapt to city life, to develop skills of rural women, to improve the status of rural women, to stimulate family activities and to strengthen socio-cultural patterns of women.

All the equipment for production are provided by the TKV and women involved in these work schemes are paid for their products.

The kilims produced are examples of Van-Hakkari kilims.

In addition to kilims, shepherds' bags, cushions and pillows are produced in accordance with simple textile techniques. Furthermore, at certain periods the production of woollen gloves, socks and sashes systematically organised or at least this attempted.

All textiles are produced according to authentic characteristics. The major deficiency in these productions is the inability to use natural paints and spun ropes.

Approximately 6.000 m² kilims and other products at 218 looms are sold to Sümerhali, and other companies for export. The producers of these kilims and other products are paid. Their income per month ranges from TL. 3.500.000 to TL. 6.000.000.

The kilims produced under the authority of the foundation are developed with one of the 26 designs selected from 36 compositions of the region.

We thank Baransel Projects Director and the staff of the Van TKV for providing us the information.

* Lecturer, 100. Yil University, Department of Archeology and Art History.